

снп

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи
Б. Жильцов
2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОДФ.02 ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА ТА РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МЕТОДИКОЮ**

(повна назва навчальної дисципліни за навчальним планом)

для студентів

спеціальності 012 Дошкільна освіта
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня першого (бакалаврського)
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми 012.00.01 Дошкільна освіта
(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізації Іноземна мова
(назва спеціалізації)

Київ-2021

Розробники:

Кондратець І.В., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти;

Кондратюк С.Г., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти;

Науменко М.С., викладач кафедри дошкільної освіти

Викладачі:

Кондратець І.В., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти.

Кондратюк С.Г., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти;

Науменко М.С., викладач кафедри дошкільної освіти.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти

Протокол від 26.08.2020 № 1

Завідувач кафедри Г.В.Беленька

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/ наукової) програми (керівником проектної групи) 012.00.01 Дошкільна освіта
(назва освітньої програми)

26.08.2020 р.

Гарант освітньої (професійної/ наукової) програми
(керівник проектної групи) (О.А.Половіна)

Робочу програму перевірено

26.08.2020 р

Заступник директора М.А. Машовець

Пролонговано:

на 2021/2022 н.р. , «08» 09.2021 р. протокол № 2

(підпис)

(ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____, «__» __20__ р. протокол № __

(підпис)

(ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____, «__» __20__ р. протокол № __

(підпис)

(ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____, «__» __20__ р. протокол № __

(підпис)

(ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Вид дисципліни	Обов'язкова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів/ годин	5 / 150			
Курс	1 ССП		1 ССП	
Семестр	1	2	1	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	2	2	2
Обсяг кредитів	2	3	2	3
Обсяг годин, в тому числі:	60	90	60	90
Аудиторні	28	42	8	12
Модульний контроль	4	6	-	-
Семестровий контроль	30		-	
Самостійна робота	28	12	52	48
Форма семестрового контролю	-	Іспит	-	Іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – формування професійної компетентності майбутніх фахівців у галузі дошкільної освіти, що ґрунтується на вивченні теоретико-методологічних основ дошкільної лінгводидактики, художньо-мовленнєвої діяльності, методики розвитку мовлення дітей раннього й дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти та сім'ї.

Основними завданнями курсу «Дитяча література та мовлення дітей дошкільного віку з методикою» є:

- формування у студентів умінь щодо розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості в різних видах діяльності: художньо-мовленнєвій, мовленнєво-ігровій та інших;
- здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими;
- формування умінь здійснювати педагогічний супровід мовленнєвої, художньо-мовленнєвої, мовленнєво-ігрової діяльності дітей дошкільного віку, з використанням педагогічних методів і прийомів;
- стимулювання здатності до саморозвитку, прояву індивідуальності та постійного фахового зростання;

– формування готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до інноваційної професійної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування таких компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність самостійно та комплексно розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі розвитку, навчання і виховання дітей раннього та дошкільного віку із застосуванням теорії та методики дошкільної освіти в типових і невизначених умовах системи дошкільної освіти.

ФК-1. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості.

ФК-2. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про довкілля, розвитку свідомості.

ФК-3. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

ФК 7. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку естетичного ставлення до довкілля, емоційного сприймання і переживання творів мистецтва; здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо).

ФК 8. Здатність до організації різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на засадах інтеграції.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН – 2. Аналізувати явища з розвитку, навчання і виховання дітей раннього, дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять і категорій; розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку в нормі, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими потребами.

ПРН -3. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання у розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН – 7. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних Закономірностей його перебігу, здійснювати управління його якістю; володіти вміннями, необхідними для реалізації БКДО та чинних освітніх програм; визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти.

ПРН-13. Впроваджувати інноваційні педагогічні технології виховання і навчання в освітній процес ЗДО.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання (3-й курс 5-й-6-й семестри)

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Методологічні засади та історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку (3 курс 5 семестр)							
Тема 1.1. Методологічні засади дошкільної лінгводидактики. Ключові поняття	4	2					2
Тема 1.2. Історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики. Закономірності і принципи розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку. Мета та завдання розвитку мовлення дітей	10		2	2			6
Тема 1.3. Завдання, зміст, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку. Освітній напрям «Мовлення дитини» - у Державному стандарті дошкільної освіти (2021), освітній програмі «Дитина» та ін.	10		2	4			4
Індивідуальні особливості дітей дошкільного віку в мовленнєвій діяльності	4			2			2

Модульний контроль 1.	2							2
Разом	30	2	4	8	-		14	2
Змістовий модуль 2.								
Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей раннього і дошкільного віку(3 курс 5 семестр)								
Тема 2.1. Сутність і характеристика художньо-мовленнєвої діяльності. Функції художньої літератури. Завдання, зміст, методи і прийоми роботи з художньою літературою. Прояви мовленнєвої творчості дітей. Ключові поняття	6	2		2			2	
Тема 2.2. Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності. Методика роботи з казкою.	12	2		2			6	
Тема 2.3. Методика роботи з поетичними творами. Аналіз літературних творів для дітей раннього і дошкільного віку. Осередок книги	10		2	4			6	
Модульний контроль 2.	2							2
Разом	30	4	2	8			14	2
Разом за 5 семестр	60	6	6	16			28	4
Змістовий модуль 3.								
Методика розвитку мовлення дітей раннього і молодшого дошкільного віку в інтегрованому просторі різних видів дитячої діяльності (3 курс 6 семестр)								
Тема 3.1. Становлення мовлення дітей від народження до року життя. Характеристика мовлення і методика	8	2		4			2	

розвитку мовлення дітей другого-третього року життя								
Тема 3.2. Характеристика мовлення і методика розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку	10	2	2	4			2	
Тема 3.3. Реалізація принципу інтеграції в методиці. Методика читання і розповідання дітям творів художньої літератури. Аналіз художніх творів для дітей молодшого віку. Мовленнєві ігри за змістом творів художньої літератури	10		2	4			4	
Модульний контроль 3.	2							2
Разом	30	4	4	12			8	2
Змістовий модуль 4. Методика розвитку мовлення дітей п'ятого-шостого років життя в інтегрованому просторі різних видів дитячої діяльності (3 курс 6-й семестр)								
Тема 4.1. Характеристика мовлення дітей п'ятого-шостого років життя. Методика формування звукової культури мовлення, розвитку словника та формування граматичної правильності мовлення дітей зазначеного віку	8	2	2	4			1	
Тема 4.2. Методика розвитку діалогічного мовлення дітей п'ятого-шостого років життя. Планування й організація художньо-естетичного спілкування. Етичні полілоги й діалоги з дітьми	8	2	2	2			1	

дошкільного віку								
Тема 4.3. Методика розвитку монологічного мовлення дітей п'ятого-шостого років життя. Різні типи дитячих розповідей: на основі сприймання, по пам'яті, за уявою. Переказування літературних творів дітьми старшого дошкільного віку. Аналіз літературних творів для дошкільників. Особливості театральномовленнєвої діяльності з дітьми дошкільного віку. Пластичні та інтонаційні етюди, інсценізація за змістом літературних творів	12	2	2	4			2	
Модульний контроль 4-5	4							4
Разом	30	6	6	10			4	4
Разом за 6 семестр	90	10	10	22			12	6
Усього за курс екзамен	150	16	16	38			40	10

Тематичний план для **заочної** форми навчання
(3-й курс 5-й-6-й семестри)

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.							
Методологічні засади дошкільної лінгводидактики. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку (3 курс 5 семестр)							
Тема 1.1. Методологічні засади дошкільної лінгводидактики. Ключові поняття. Завдання, зміст, форми, методи й прийоми розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку.	12	2					10
Тема 1.2. Освітній напрям «Мовлення дитини» у Державному стандарті дошкільної освіти (2021), освітній програмі «Дитина» та ін.	18			2			16
Разом	30	2		2			26

Змістовий модуль 2.							
Художньо-мовленнєва діяльність дітей раннього і дошкільного віку (3 курс 5 семестр)							
Тема 2.1. Сутність і характеристика художньо-мовленнєвої діяльності. Види та форми її організації. Завдання, зміст, методи і прийоми роботи з літературою. Методика	15		2				13

роботи з казкою. Етичні полілоги й діалоги з дітьми. Осередок книги								
Тема 2.2. Аналіз літературних творів для дітей. Мовленнєві ігри за змістом літературних творів для дітей раннього і дошкільного віку	15			2			13	
Разом	30		2	2			26	
Усього за 5 семестр	60	2	2	4			52	
Змістовий модуль 3. Методика розвитку мовлення дітей раннього і молодшого дошкільного віку в інтегрованому просторі різних видів діяльності (3 курс 6 семестр)								
Тема 3.1. Становлення мовлення дітей від народження до року. Характеристика мовлення і методика розвитку мовлення дітей раннього та молодшого дошкільного віку	24	2		2			20	
Тема 3.2. Художньо-мовленнєва діяльність у ранньому та молодшому дошкільному віці. Аналіз художніх творів для дітей молодшого віку. Мовленнєві ігри за змістом літературних творів.	22			2			20	
Разом	46	2		4			40	

Змістовий модуль 4. Методика розвитку мовлення дітей п'ятого-шостого років життя в інтегрованому просторі різних видів діяльності (3 курс 6 семестр)								
Тема 4.1. Характеристика	22		2	2			18	

мовлення дітей п'ятого-шостого року життя. Методика формування звукової культури мовлення, розвитку словника, формування граматичної правильності й розвитку зв'язного мовлення дітей зазначеного віку								
Тема 4.2. Переказування літературних творів дітьми. Аналіз художніх творів для дітей п'ятого року життя. Мовленнєві ігри з дітьми за змістом літературних творів для старших дошкільників	22			2			20	
Разом	44		2	4			38	
Усього за 6 семестр	90	2	2	8			78	
Усього за курс	150 іспит	4	4	12			130	

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Методологічні засади та історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей дошкільного віку(3 курс 5 семестр)

Лекція 1.

Методологічні засади дошкільної лінгводидактики. Ключові поняття. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей (2 год.)

Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови як наука. Об'єкт, предмет, зміст, завдання дошкільної лінгводидактики як навчальної дисципліни.

Мовлення в контексті дитячого розвитку.

Зв'язок дошкільної лінгводидактики з іншими науками, їх внесок у науку про навчання дітей раннього і дошкільного віку рідної мови.

Наукові засади дошкільної лінгводидактики. *Методологічні* засади (мова як суспільне явище, суспільний характер походження мови, мова – засіб спілкування, взаємозв'язок мови й мислення).

Методи наукового дослідження в методиці: спостереження, бесіди, психолого-педагогічний експеримент, діагностичні методики.

Закономірності та принципи мовленнєвого розвитку дітей на етапі дошкільного дитинства.

Мова як суспільне явище, суспільний характер походження мови; мова як засіб спілкування; взаємозв'язок мови й мислення; слова й поняття.

Роль чуттєвого досвіду в розвитку мовлення. Мовленнєва діяльність та її характеристика. Формування мовленнєвих навичок і умінь у дошкільників. Розвивальний потенціал мовленнєвого середовища закладу дошкільної освіти й родини (А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Піроженко та ін.).

Мовлення вихователя – чинник розвитку культури мовлення дитини.

Мовна й мовленнєва компетентність. Проблема формування мовленнєвої компетентності в державних документах.

Мета і завдання закладу дошкільної освіти з зазначеної проблеми та ін. Форми, методи та прийоми: розглядання іграшки, предмета, картинки тощо, дидактичні ігри та вправи, етичні полілоги й діалоги, читання й розповідання, переказування літературних творів та ін.

Розвивальне середовище.

Ключові поняття теми: лінгводидактика, об'єкт, предмет, зміст, завдання, методика, теорія, мова, мовлення, текст, функції мови і мовлення, культура мовлення, закономірність, дитина, чуття мови, принципи навчання мови, розвитку мовлення: загальнодидактичні, методичні (загальні методичні принципи, часткові методичні принципи, спеціальні); мовна й мовленнєва компетентність; завдання, зміст, засоби, форми, методи, прийоми тощо.

Рекомендована література**Основна: 1, 2, 3.****Додаткова: 8.****Семінарське заняття 1.****Історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики
(2 год.)****План заняття**

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Історичні етапи становлення педагогічних систем мовленнєвого розвитку. Вчення К. Ушинського про рідну мову. Внесок І. Срезньєвського, І. Огієнка, С. Русової в розвиток української дошкільної лінгводидактики.

Підгрупова робота: внесок видатних особистостей в розвиток дошкільної лінгводидактики за алгоритмом:

2. Витоки дошкільної лінгводидактики в працях зарубіжних вчених (Я.-А. Коменський, Ж.-Ж. Руссо, Дж. Локк, І. Песталоцці, Ф. Фребель, М.Монтессорі та ін.).

3. Погляди Б. Грінченка про рідну мову та школу.

3. Лінгводидактичні погляди В. Сухомлинського.

4. Сучасні дослідження проблем дошкільної лінгводидактики в Україні (А. Богуш, Н. Гавриш, К. Крутій, Л. Калмикова, Т. Піроженко та ін.).

II. Практична частина.

Виставка книг науковців. Аналітичний огляд та систематизація літературних джерел.

Рекомендована література**Основна: 1, 2, 3, 8, 9.****Додаткова: 8, 10.****Семінарське заняття 2.****Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку (2 год.)****План заняття**

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

1. Закономірності і принципи розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку.

2. Мета та завдання розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку. Засоби розвитку мовлення дітей.

3. Форми організації розвитку мовлення дітей в ЗДО. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

4. Методи та прийоми розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку. *Заповнення таблиці.*

II. Практична частина.

5. *Прослуховування аудіо / відео записів фрагментів форм взаємодії з дітьми. Аналіз мовлення вихователів та дітей у відповідності до вимог.*

Самостійно опрацювати питання: Вплив мовлення вихователя на мовленнєвий розвиток дітей. Вимоги до мовлення вихователя. Вимоги до мовлення дітей.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 2, 3, 5.

Додаткова: 8, 10.

Практичне заняття 1.

Закономірності і принципи розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку. Огляд змісту і освітніх завдань сучасних програм організації мовленнєвої роботи з дітьми раннього віку (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Мова. Мовлення дитини.
2. Закономірності і принципи розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку.
3. Реалізація принципу інтеграції в методиці розвитку мовлення дітей.
4. Мета та завдання розвитку мовлення дітей раннього віку.

II. Практична частина.

3. Огляд і порівняльний аналіз змісту й освітніх завдань сучасних освітніх програм організації мовленнєвої роботи з дітьми раннього віку (*Заповнення таблиці*).

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 3, 5.

Додаткова: 10.

Практичне заняття 2.

Державний стандарт дошкільної освіти (нова редакція 2021). Зміст і завдання освітнього напрямку «Мовлення дитини» (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Мова. Мовлення дитини. Зміст і базисні характеристики мовленнєвої діяльності дітей у Державному стандарті дошкільної освіти (нова редакція 2021) *Робота в підгрупах за словниками (термінологічні завдання), з текстами в аспекті організації мовленнєвої діяльності дітей в умовах закладу дошкільної освіти та сім'ї.*

2. Мета та завдання розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

II. Практична частина.

3. Оформлення «дорожньої карти» дитини дошкільного віку в контексті освітнього напрямку «Мовлення дитини» (Державний стандарт дошкільної освіти-2021)

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 3, 5.

Додаткова: 10.

Практичне заняття 3.

Форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Форми організації розвитку мовлення дітей раннього й дошкільного віку в закладах дошкільної освіти. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

2. Методи та прийоми навчання дітей дошкільного віку рідної мови, розвитку мовлення, формування мовленнєвої культури. *Заповнення таблиці (Робота в підгрупах).*

II. Практична частина.

3. *Перегляд відеозапису фрагментів діяльності педагога і дітей з подальшим аналізом методів і прийомів розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-3, 5.

Додаткова: 8, 10.

Практичне заняття 4.

Індивідуальні особливості дітей дошкільного віку в мовленнєвій діяльності (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Поняття індивідуальності, індивідуальні особливості.

2. Характеристика мовлення дітей дошкільного віку різної статі. *Заповнення таблиці.*

3. Мета і завдання розвитку мовлення дітей різної статі. Засоби розвитку мовлення дітей. Форми організації роботи з розвитку мовлення дітей у закладах дошкільної освіти. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової.*

4. Умови індивідуалізації в мовленнєвій, художньо-мовленнєвій, художньо-продуктивній (літературній), ігровій діяльності дітей дошкільного

віку в умовах закладу дошкільної освіти та родини. *Робота в підгрупах за словниками (термінологічні завдання), з текстами чинних освітніх програм та Державного стандарту дошкільної освіти (нова редакція) в аспекті організації мовленнєвої діяльності дітей в умовах ЗДО і сім'ї.*

II. Практична частина.

5. Аналіз і обговорення відео та аудіо записів мовлення дітей різного віку та статі. Виявлення їхніх індивідуальних особливостей.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-3, 5.

Додаткова: 8, 10.

Змістовий модуль 2.

Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей раннього і дошкільного віку (3 курс 5 семестр)

Лекція 2.

Сутність і характеристика художньо-мовленнєвої діяльності. Види художньої діяльності. Завдання, зміст, методи і прийоми роботи з художньою літературою. Функції художньої літератури. Прояви мовленнєвої творчості дітей (2 год.)

Діяльність як цілеспрямована активність, види діяльності. Художній образ, художньо-мовленнєва діяльність, її складові, структура. Театрально-мовленнєва, образотворчо-мовленнєва, музично-мовленнєва, літературно-мовленнєва діяльність. Функції художньої літератури: інформаційно-освітня, виховна, національно-духовна, історична, культурноносна, естетична, розважальна тощо. Літературне мистецтво, театральне, кіномистецтво.

Види художньої діяльності: *художньо-естетичне сприймання тексту; художня комунікація*, тобто розмова вихователя з дітьми на основі прочитаного раніше твору; *словесна творчість дітей*

Поняття інтеграції в дошкільній освіті. Інтегративна функція літературного мистецтва.

Інтеграція в ознайомленні дітей з творами художньої літератури.

Державний стандарт дошкільної освіти (нова редакція 2021р.) про ознайомлення дітей з художньою літературою. Характеристика чинних освітніх програм щодо організації художньо-мовленнєвої діяльності з дошкільниками.

Технології «Художнє слово і дитяче мовлення» Н. Гавриш, «Радість розвитку» Т. Піроженко та ін.

Ключові поняття теми: активність, діяльність, діяльнісний підхід, види діяльності, художній образ, художня література, інтеграція, художньо-мовленнєва діяльність, структура, функції, тощо.

Рекомендована література

Основна: 3, 5-9.

Додаткова: 4, 10.

Практичне заняття 5.

Завдання, зміст, методи і прийоми роботи з художньою літературою в умовах ЗДО та сім'ї. Розвиток творчих здібностей дітей (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Художня література. Зміст і базисні характеристики художньо-мовленнєвої діяльності дітей у Державному стандарті дошкільної освіти (нова редакція 2021р.) та чинних освітніх програмах. *Робота в підгрупах за словниками (термінологічні завдання) з текстами в аспекті організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей в умовах ДНЗ та сім'ї.*

2. Методи та прийоми ознайомлення дітей раннього і дошкільного віку з художньою літературою. *Заповнення таблиці.*

3. Поняття інтеграції в дошкільній освіті. Інтеграція в роботі з художньою літературою.

II. Практична частина.

Формування навичок критичного мислення під час аналізу технологій (Н. Гавриш «Художнє слово і дитяче мовлення»; «Радість розвитку» Т. Піроженко та ін.) для розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 3, 5-9.

Додаткова: 4-7.

Лекція 3.

Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності. Завдання, зміст, методи і прийоми роботи з художньою літературою. Методика ознайомлення дітей з малими фольклорними жанрами, роботи з казкою. Осередок книги (2 год.)

Завдання, зміст, форми, методи і прийоми роботи з художньою літературою в умовах закладу дошкільної освіти і сім'ї.

Форми роботи з художньою літературою. Заняття з художньо-мовленнєвої діяльності. Їхні види та типи в роботі з дітьми раннього та дошкільного віку. Методика ознайомлення дітей з малими фольклорними жанрами. Вимоги до організації осередка книги в ЗДО.

Ключові поняття теми: художня література, діти, форми, заняття, види, типи, малі фольклорні жанри, осередок книги тощо.

Рекомендована література

Основна: 3, 5-9.

Додаткова: 4-7.

Практичне заняття 6.

Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності. Методика роботи з казкою в ЗДО та сім'ї (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у закладах дошкільної освіти.

2. Методика роботи з казкою. *Заповнення таблиці.*

II. Практична частина.

3. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

3. Вправління у методах та прийомах роботи з казкою в ЗДО (*робота в парах, групова, фронтальна*).

4. Робота з казкою в умовах сім'ї (*Підгрупова робота*).

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 3, 5-9.

Додаткова: 1, 2, 4-7.

Семінарське заняття 3.

Методика роботи з поетичними творами в ЗДО та сім'ї (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Сутність поетичного слова (вірші, утішки, байки).

2. Особливості сприймання дітьми раннього і дошкільного віку поетичних творів.

3. Завдання і зміст роботи з поетичними творами в умовах ЗДО та сім'ї. *Підгрупова робота.*

4. Методика заучування віршів з дітьми раннього і дошкільного віку.

II. Практична частина.

5. Вправління у методах та прийомах роботи над поетичними творами (народними й авторськими) таких авторів: Г. Бойко, П. Воронько, Л. Вознюк, П. Глазовий, А. Камінчук, Т. Коломієць, П. Король, І. Малкович, К. Перелісна, М. Пономаренко, І. Січовик та ін.) з дітьми раннього й дошкільного віку
Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 3, 5-9

Додаткова: 2, 11.

Практичне заняття 7.

Аналіз літературних творів для дітей раннього віку. Осередок книги в умовах сім'ї (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Жанри художньої літератури. Зміст і завдання ознайомлення з творами художньої літератури в закладах дошкільної освіти.

2. Методи та прийоми роботи з поетичними творами з дітьми раннього віку. *Заповнення таблиці.*

II. Практична частина.

3. Аналіз літературних творів для дітей раннього віку (*Робота парами та в підгрупах*).

4. Робота в осередку книги. *Робота в підгрупах*: моделювання проєкту «Місце книги у моїй майбутній сім'ї».

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 3, 5-9.

Додаткова: 2, 4, 12.

Практичне заняття 8.

Аналіз літературних творів для дітей старшого дошкільного віку.

Осередок книги в закладі дошкільної освіти (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Жанри художньої літератури. Зміст і базисні характеристики художньо-мовленнєвої діяльності дітей.

2. Методи та прийоми роботи з поетичними творами з дітьми дошкільного віку. *Заповнення таблиці.*

II. Практична частина.

3. Аналіз літературних творів для дітей дошкільного віку. *Робота парами та в підгрупах.*

4. Свята і розваги в ЗДО. Їх різновиди.

5. Робота в розвитку книги. *Робота в підгрупах*: моделювання проєкту «Місце книги у майбутньому ЗДО».

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 3, 5-9.

Додаткова: 2, 4, 12.

Змістовий модуль 3.

Методика розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку в інтегрованому просторі різних видів дитячої діяльності (3 курс 6 семестр)

Лекція 4.

Становлення мовлення дітей від народження до року життя.

Характеристика мовлення і методика розвитку мовлення дітей другого року життя (2 год.)

Необхідність свідомого батьківства, спілкування майбутніх батьків у перинатальному періоді. Значення мови в розвитку дітей раннього віку.

Необхідність цілеспрямованого супроводу розвитком мовлення дітей з боку дорослих.

Становлення мовленнєвої діяльності на першому році життя. Особливості підготовчого періоду; розвиток голосових реакцій, наслідування звуків мови і слів. Розвиток розуміння мовлення оточення, поява у дитини перших усвідомлених слів.

Зміст і завдання розвитку мовлення дітей першого року життя. Необхідність спілкування з дитиною. Методи та прийоми роботи з розвитку мовлення дітей. Прийоми організації індивідуальних і групових форм активностей дітей. Використання картинки й художньої літератури в роботі з дітьми 1-го року життя.

Базисна характеристика розвитку мовлення дітей другого року життя. Спілкування як важлива умова розвитку активного мовлення дітей.

Зміст, завдання, форми, методи та прийоми роботи розвитку мовлення у дітей другого року життя.

Використання іграшки, картинки та творів художньої літератури в роботі з дітьми раннього віку. Розвиток мовлення дітей раннього віку в сім'ї.

Ключові поняття теми: передумови мовного розвитку: голосові реакції; підготовчий період: слухове, зорове зосередження; крик, гукання, гулення, белькіт, наслідування; розуміння мовлення, усвідомлені слова, ігри, дидактичні ігри, розігрування утішок, інсценовані покази.

Рекомендована література

Основна: 1-3, 5.

Додаткова: 2.

Практичне заняття 9.

Становлення мовлення дітей від народження до року життя (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Загальна характеристика передмовного періоду дітей першого року життя. *Заповнення таблиці.*

2. Зміст і завдання розвитку мовлення дітей першого року життя.

3. Специфіка організації мовленнєвої роботи з дітьми першого року життя. Характеристика форм, методів і прийомів.

II. Практична частина.

4. *Імітація фрагментів форм взаємодії з дітьми. Представлення та характеристика засобів мовленнєвого розвитку, виготовлення дидактичних посібників.*

Вивчення досвіду розвитку мовлення дітей першого року життя в сім'ї.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-3, 5.

Додаткова: 2.

Практичне заняття 10.

Методика розвитку мовлення дітей другого-третього років життя (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Загальна характеристика мовленнєвого розвитку дітей другого року життя. *Заповнення таблиці.*
 2. Зміст і завдання розвитку мовлення дітей другого року життя.
 3. Специфіка організації мовленнєвої роботи з дітьми другого року життя.
- Характеристика форм, методів і прийомів.

II. Практична частина.

4. *Імітація фрагментів форм взаємодії з дітьми. Представлення та характеристика засобів мовленнєвого розвитку, виготовлення дидактичних посібників.*

5. Вивчення досвіду розвитку мовлення дітей другого року життя в сім'ї.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-3, 5.

Додаткова: 2.

Лекція 5.

Характеристика мовлення і методика розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку (2 год.)

Особливості організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти на засадах інтеграції: від теорії до практики.

Загальна характеристика мовлення дітей молодшого дошкільного віку: звукова культура мовлення, словник (активний, пасивний), граматична правильність мовлення, його зв'язність та ін.

Завдання і зміст роботи з розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку.

Характеристика форм, методів і прийомів розвитку мовлення і ознайомлення дітей з довкіллям.

Ключові поняття теми: звукова культура (компоненти звукової культури мовлення, фонема, звук, завдання виховання звукової культури мовлення, методи, прийоми роботи над звуковою культурою мовлення дошкільника: чистомовки, скоромовки, розповіді зі звуконаслідуванням, артикуляційні вправи, словник, безпосередні та опосередковані методи ознайомлення з навколишнім у словниковій роботі, дидактична гра та ін.; граматики, формування граматичної правильності мовлення, граматичні помилки, словотворення, методи і прийоми з формування граматичної правильності мовлення.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1, 5-6.

Семинарське заняття 4.

Характеристика мовлення і методика розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Особливості організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти на засадах інтеграції: від теорії до практики.

2. Загальна характеристика мовлення дітей молодшого дошкільного віку: звукова культура мовлення, словник, граматична правильність, зв'язність мовлення (*Заповнення таблиці*).

3. Завдання і зміст роботи. *Робота в підгрупах з текстами чинних програм в аспекті мовленнєвої діяльності дітей зазначеного віку.*

4. Характеристика форм, методів і прийомів розвитку мовлення і ознайомлення дітей з художньою літературою. *Заповнення таблиці.*

II. Практична частина.

4. Специфіка організації мовленнєвої роботи з дітьми четвертого року життя. Характеристика методів і прийомів. *Імітація фрагментів форм роботи з дітьми.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1, 5.

Практичне 11.

Методика розвитку словника та формування граматичної правильності мовлення дітей молодшого дошкільного віку (2 год.)

План заняття

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Особливості, завдання розвитку словника у дітей молодшого дошкільного віку. *Заповнення таблиці.*

2. Методи та прийоми роботи з розвитку словника у дошкільників.

3. Становлення граматичної будови мовлення у дітей молодшого дошкільного віку. Характеристика мовленнєвих періодів. Дитяче словотворення. Шляхи формування граматичної правильності мовлення у дітей. виправлення граматичних помилок дітей. *Заповнення таблиці.*

4. Методи та прийоми роботи з формування граматичної правильності мовлення у дітей молодшого дошкільного віку.

Перегляд відеозапису фрагментів мовленнєвої діяльності з подальшим аналізом методів і прийомів.

II. Практична частина.

Вправляння в прийомах формування граматичної правильності мовлення дітей дошкільного віку. Мовленнєві ігри та вправи.

III. Рефлексія.**Рекомендована література****Основна: 1-4.****Додаткова: 1,5.****Практичне 12.****Методика розвитку зв'язного мовлення дітей молодшого дошкільного віку (2 год.)**

План заняття

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Особливості розвитку зв'язного мовлення у дітей молодшого дошкільного віку.

2. Розмови з дітьми у різних видах діяльності.

3. Навчання дітей молодшого дошкільного віку переказу казок (народних й авторських). *Перегляд відеозапису фрагментів мовленнєвої діяльності з подальшим аналізом методів і прийомів.*

II. Практична частина.

4. Добір мовленнєвих ігор з дітьми молодшого дошкільного віку за змістом літературних творів (*моделювання фрагментів ігор*).

Самостійно опрацювати питання: Робота з ілюстраціями до книжок.

III. Рефлексія.**Рекомендована література****Основна: 1-5.****Додаткова: 1-6.****Семінарське заняття 5.****Тема. Реалізація принципу інтеграції в методиці розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку (2 год.)**

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Особливості організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти на засадах інтеграції: від теорії до практики.

2. Формування готовності до інтегрованої освіти у майбутніх педагогів в роботі з дітьми молодшого дошкільного віку.

II. Практична частина.

2. Створення інтелектуальних карт (кластерів) для ознайомлення дітей дошкільного віку з художньою літературою на основі наукових розвідок Н. Гавриш.

3. Моделювання форм роботи педагога з дітьми молодшого дошкільного віку на основі принципу інтеграції за освітньою програмою для дітей від 2 до 7 років «Дитина», 2016 р.

III. Рефлексія.

Рекомендована література**Основна: 1- 4.****Додаткова: 5-6.****Практичне заняття 13.****Методика читання і розповідання дітям творів художньої літератури
(2год.)**

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Зміст і базисні характеристики художньо-мовленнєвої діяльності дітей зазначеного віку в чинних програмах. *Робота в підгрупах з текстами чинних програм в аспекті організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей молодшого дошкільного віку в умовах ЗДО та сім'ї.*

2. Ознайомлення дітей молодшого дошкільного віку з малими фольклорними жанрами.

3. Методика читання і розповідання дітям творів художньої літератури.

II. Практична частина.

4. Імітація фрагментів форм роботи художньо-мовленнєвої діяльності з дітьми молодшого дошкільного віку.

III. Рефлексія.**Рекомендована література****Основна: 1-4.****Додаткова: 1, 6-8.****Практичне заняття 14.****Аналіз художніх творів для дітей молодшого дошкільного віку.
Мовленнєві ігри за змістом творів художньої літератури (2 год.)**

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Жанри художньої літератури для малят.

2. Особливості сприймання дітьми раннього віку казок.

3. Завдання і зміст роботи з художньою літературою в групах віку.

*Підгрупова робота.*II. Практична частина.

4. Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей молодшого дошкільного віку. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

5. Аналіз творів художньої літератури для малят (*Робота в парах*).

6. Добір мовленнєвих ігор за змістом художніх творів для дітей.

Тренінгові вправи з апробування різних форм організації художньо-

мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-4.

Додаткова: 1, 5-6.

Змістовий модуль 4.

Методика розвитку мовлення дітей п'ятого-шостого років життя в інтегрованому просторі різних видів дитячої діяльності (3 курс 6 семестр)

Лекція 6.

Методика виховання звукової культури мовлення, розвитку словника та формування граматичної правильності мовлення дітей п'ятого – шостого років життя (2 год.)

Основні поняття: фонема, звук, звукова культура мовлення. Завдання виховання звукової культури мовлення у дошкільників.

Система роботи з виховання звукової культури мовлення. Формування правильної звуковимови; розвиток фонематичного слуху, мовного дихання, дикції, сили голосу, інтонації.

Зміст, форми, методи та прийоми роботи з виховання звукової культури мовлення дітей дошкільного віку.

Особливості засвоєння слова в дошкільному віці.

Завдання і зміст словникової роботи з дітьми дошкільного віку.

Принципи словникової роботи. Методи і прийоми словникової роботи з дітьми. Розвиток словника дітей в різних видах діяльності.

Поняття граматичної будови мови. Особливості засвоєння граматичної будови мови дітьми дошкільного віку. Типові граматичні помилки в мовленні дітей. Дитяче словотворення.

Завдання і зміст роботи з формування граматичної правильності мовлення дошкільників.

Зміст та форми, методи і прийоми роботи з формування граматичної правильності мовлення у дітей дошкільного віку.

Ключові поняття теми: звукова культура (компоненти звукової культури мовлення, фонема, звук, завдання виховання звукової культури мовлення, методи, прийоми роботи над звуковою культурою мовлення дошкільника: чистомовки, скоромовки, розповіді зі звуконаслідуванням, артикуляційні вправи, словник, активний, пасивний, безпосередні та опосередковані методи ознайомлення з навколишнім у словниковій роботі, дидактична гра та ін.; граматики, формування граматичної правильності мовлення, граматичні помилки, словотворення, методи і прийоми з формування граматичної правильності мовлення у дітей, граматичні вправи.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1-8.

Семінарське заняття 6.
Методика розвитку словника та формування граматичної правильності
мовлення дітей п'ятого –шостого років життя (2 год.)

План заняття

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Особливості засвоєння слова в дошкільному віці.
2. Завдання і зміст словникової роботи з дітьми п'ятого-шостого років життя.
3. Методи і прийоми словникової роботи з дітьми п'ятого-шостого років життя.
4. Розвиток словника дітей зазначеного віку в різних видах діяльності.
5. Поняття граматичної будови мови. Особливості засвоєння граматичної будови мови дітьми дошкільного віку. Типові граматичні помилки в мовленні дітей. Дитяче словотворення.
6. Завдання і зміст форми, методи і прийоми роботи з формування граматичної правильності мовлення у дітей п'ятого –шостого років життя.

II. Практична частина.

Вправління в прийомах, методах формування граматичної правильності мовлення дітей зазначеного віку. *Імітація фрагментів форм роботи з дітьми.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Базова: 1-4.

Додаткова: 1, 6-8.

Практичне заняття 15.
Система роботи з виховання звукової культури мовлення дітей
п'ятого-шостого років життя (2 год.)

План заняття

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Поняття звукової культури мовлення. Характеристика особливостей звуковимови у дітей п'ятого-шостого років життя. Індивідуальна перевірка звукової культури мовлення у дошкільників. *Заповнення таблиці.*
2. Методи та прийоми виховання звукової культури мовлення у дітей п'ятого-шостого років життя. *Перегляд відеозапису фрагментів діяльності педагога і дітей з подальшим аналізом методів і прийомів.*

II. Практична частина.

3. Застосування методичних прийомів у різних видах мовленнєвої діяльності. Вправляння в прийомах звукоутворення, дихання, дикції, чистоті інтонування, мелодійності. Вправи на розвиток мовленнєвого слуху, дихання.

Моделювання короткочасних проектів з використанням різних видів ігор, художніх творів (віршів, чистомовок) та розповідей із звуконаслідуванням: підгрупова робота.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова:, 7-8.

Практичне заняття 16.

Методика розвитку словника та формування граматичної правильності мовлення дітей п'ятого-шостого років життя (2 год.)

План заняття

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Особливості, завдання розвитку словника у дітей п'ятого-шостого років життя. *Заповнення таблиці.*

2. Методи та прийоми роботи з розвитку словника у дошкільників.

3. Становлення граматичної будови мовлення у дітей п'ятого-шостого років життя. Характеристика мовленнєвих періодів. Дитяче словотворення. Шляхи формування граматичної правильності мовлення у дітей. виправлення граматичних помилок дітей п'ятого-шостого років життя. *Заповнення таблиці.*

4. Методи та прийоми роботи з формування граматичної правильності мовлення у дітей п'ятого-шостого років життя (*Робота підгрупами*).

Перегляд відеозапису фрагментів мовленнєвої діяльності з подальшим аналізом методів і прийомів.

II. Практична частина.

5. Вправляння в прийомах формування граматичної правильності мовлення дітей дошкільного віку. Мовленнєві ігри та вправи.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-5.

Додаткова: 1, 7-8.

Лекція 7.

Методика розвитку діалогічного мовлення дітей п'ятого-шостого років життя (2 год.)

Поняття «діалог», «діалогічне мовлення», «художньо-педагогічне спілкування».

Характеристика діалогічного мовлення дітей п'ятого-шостого років життя.

Методика розвитку зв'язного діалогічного мовлення дітей дошкільного віку.

Завдання розвитку діалогічного мовлення в дошкільному дитинстві.

Методи та прийоми розвитку діалогічного мовлення дітей дошкільного віку.

Художньо-педагогічне спілкування. Полілог. Діалог.

Види запитань вихователя (репродуктивні, евристично-пошукові, творчі, проблемні, рефлексійні) та дитячі запитання. Вимоги до запитань вихователя та відповідей дітей.

Етичні полілоги й діалоги: типи, структура у взаємодії з дітьми середньої групи. Методика проведення полілогів і діалогів.

Ключові поняття теми: діалогічне мовлення, метод, прийом, види запитань, етичні полілоги й діалоги тощо.

Рекомендована література

Основна: 1, 3, 5.

Додаткова: 2, 12.

Семінарське заняття 7.

Методика розвитку діалогічного мовлення дітей п'ятого-шостого років життя (2 год.)

План заняття

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Становлення діалогічного мовлення у дітей п'ятого-шостого років життя. *Заповнення таблиці.*

2. Методи та прийоми роботи з розвитку діалогічного мовлення у дітей п'ятого-шостого років життя.

3. Методика планування й організації художньо-педагогічного спілкування. Навчання дошкільників міркування. Запитання. Характеристика запитань та вимоги до них. *Імітація фрагментів діяльності, обговорення алгоритмів планування й організації взаємодії з дітьми творчі завдання.*

II. Практична частина.

4. *Імітація фрагментів полілогів і діалогів з дітьми озанятзначеного віку; елементи тренінгу; творчі завдання.*

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 3, 5.

Додаткова: 2, 12.

Практичне заняття 17.

Методика проведення етичних полілогів за змістом творів художньої літератури з дітьми дошкільного віку (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Умови індивідуалізації в художньо-мовленнєвій, ігровій діяльності дітей дошкільного віку.

2. Етичні полілоги, їхні типи, структура, тематика. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

II. Практична частина.

3. Добір літературних творів для проведення етичних полілогів із дітьми дошкільного віку (*підгрупова, командна, фронтальна робота*).

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 3, 5.

Додаткова: 2, 12.

Лекція 8.

Методика розвитку монологічного мовлення дітей п'ятого-шостого років життя. Різні типи дитячих розповідей на основі сприймання, по пам'яті, за уявою (2 год.)

Поняття «монолог», «монологічне мовлення».

Особливості, зміст і завдання розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку. Форми розвитку мовлення дітей старшої групи ЗДО. Методи та прийоми розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.

Завдання розвитку монологічного мовлення дітей п'ятого-шостого років життя.

Методи та прийоми монологічного мовлення у взаємодії з дітьми зазначеного віку

Різні типи дитячих розповідей на основі сприймання, по пам'яті, за уявою.

Переказ літературних творів. Значення переказу.

Вимоги до літературних творів для переказу дітьми старшого дошкільного віку, їх підбір для дітей різних вікових груп. Способи організації переказу. Особливості навчання переказу дітей зазначеного віку.

Ключові поняття теми: монологічне мовлення, дитячі розповіді, переказ, види переказу: за запитаннями, спільний, відображений, переказ за частинами, за ролями, за власними малюнками, з елементами драматизації, від першої особи, з елементами навчання творчого переказу; прийоми навчання переказу, алгоритм переказу літературних творів тощо.

Рекомендована література

Основна: 1, 3, 5-9.

Додаткова: 2, 12.

Семінарське заняття 8.

Методика розвитку монологічного мовлення дітей п'ятого-шостого років життя. Різні типи дитячих розповідей (2 год.)

План заняття

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Становлення монологічного мовлення дітей п'ятого-шостого років життя. *Заповнення таблиці.*

3. Різні типи дитячих розповідей: на основі сприймання, по пам'яті, за уявою.

4. Методика навчання розповіді за картиною.

II. Практична частина.

5. Складання *сюжетних історій з пам'яті*: з колективного досвіду «Як ми...»; з індивідуального досвіду «Моя улюблена іграшка» для дітей п'ятого року життя.

4. Мовленнєві ігри з дітьми за змістом літературних творів (*моделювання фрагментів ігор*).

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 3, 5-9.

Додаткова: 2, 12.

Практичне 18.

Переказування літературних творів дітьми старшого дошкільного віку.

Аналіз літературних творів для дошкільників (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Залучення дітей старшого дошкільного віку до переказу літературних творів.

2. Вимоги до творів для переказу літературних творів дітьми старшого дошкільного віку.

3. Методи та прийоми ознайомлення дітей з художньою літературою. *Заповнення таблиці.*

II. Практична частина.

4. Аналіз літературних творів для старших дошкільників. Вправління в організації художньо-педагогічних спілкувань педагога з дітьми за творами письменників дитячої літератури (Іван Малкович, Сашко Лірник, Сашко Дерманський, Василь Федієнко, Ганна Беленька, Наталя Чуб, Марія Пономаренко та ін.).

Тренінгові вправи з вправління у різних способах переказування літературних творів дітьми старшого дошкільного віку.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 3, 5-9.

Додаткова: 2, 12.

Практичне заняття 19.

Особливості театрально-мовленнєвої діяльності з дітьми дошкільного віку в закладі дошкільної освіти (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Театралізована діяльність дітей дошкільного віку: аматорство чи професіоналізм?

2. Інсценізації за змістом літературних творів з дітьми п'яти-шести років.

II. Практична частина.

Вправління у методах та прийомах використання різних видів театру, ігор-драматизацій та інсценізацій.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1, 3, 5.

Додаткова: 2, 10.

6 Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів денної форми навчання

Вид діяльності студентів	Макс. к-сть бал. за од.	Мод.1		Мод.2		Мод. 3		Мод.4.	
		Кількість одиниць	Макс.к-сть балів	Кількість одиниць	Макс. к-сть балів	Кількість одиниць	Макс.к-сть балів	Кількість одиниць	Макс.к-сть балів
Відвідування лекцій	1	1	1	2	2	2	2	3	3
Відвідування семінарських занять	1	2	2	1	1	2	2	3	3
Відвідування практичних занять	1	4	4	4	4	6	6	5	5
Робота на семінарському занятті	10	2	20	1	10	2	20	3	30
Робота на практичному занятті	10	4	40	4	40	6	60	5	50
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	2	50
Виконання ІНДЗ	0	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом		-	97	-	87	-	120	-	146
Максимальна кількість балів: 450									
Розрахунок коефіцієнта: 450 : 60 = 7,5									

6.2. Система оцінювання навчальних досягнень студентів заочної форми навчання

Вид діяльності студентів	Макс. к-сть бал. за ол.	Мод.1		Мод.2		Мод. 3		Мод.4.	
		Кількість одиниць	Макс.к-сть балів	Кількість одиниць	Макс. к-сть балів	Кількість одиниць	Макс.к-сть балів	Кількість одиниць	Макс.к-сть балів
Відвідування лекцій	1	1	1	-	-	1	1	-	-
Відвідування семінарських занять	1	-	-	1	1	-	-	1	1
Відвідування практичних занять		1	1	1	1	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	-	-	1	10	-	-	1	10
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Разом		-	17	-	27	-	28	-	38
Максимальна кількість балів: 110									
Розрахунок коефіцієнта: 110 : 60 = 1,83									

6.3. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Завдання самостійної роботи За змістовими модулями	Критерії оцінювання		Бали
		Критерій	Бали	
ЗМ1.	Скласти інтелектуальну карту у форматі <i>Mindmap</i> до теми ЗМ1 та скласти до неї глосарій (не менше 50 найменувань за допомогою сервісу wordart чи інших технологій).	своєчасність виконання завдання,	1	5
		повний обсяг виконання завдання	1	
		якість виконання	1	
		творчий підхід	1	
		ініціативність	1	
ЗМ2	Виготовлення дидактичного посібника для дітей дошкільного віку (тема і вікова група за вибором студента). Орієнтовні теми: «Іграшки», «Меблі», «Посуд», «Одяг і взуття», «Ми різні, але ми рідні», «Моя рідна Україна», «Скоро вже піду до школи» тощо.	самостійність у розробці посібника на обрану тему не менше 10 сторінок	1	5
		відповідність теми та змісту (для дітей і дорослих) програмовим вимогам, віковим та індивідуальним особливостям дітей	1	
		наявність у посібнику творів художньої літератури різних жанрів + ілюстрації	1	
		наявність у посібнику ігор та вправ (не менше 4-5)	1	
		естетичне оформлення посібника	1	
ЗМ3		своєчасність виконання завдання	1	5

	Підготувати презентацію до обраної теми (7-9 слайдів) дисципліни та скласти до неї кросворд з 10 понять.	естетичне оформлення	1	
		повний обсяг виконання завдання	1	
		якість виконання (наявність теми, змісту, фото чи ілюстрацій посилання на використані джерела)	1	
		кількість слайдів не перевищує 7-8	1	
ЗМ4	Дібрати 2 діагностичні методики. З них: 1 для дослідження мовленнєвих умінь дітей молодшого дошкільного віку (продіагностувати 2 дітей: хлопчика і дівчинку) і 1 для дослідження мовленнєвих умінь дітей старшого дошкільного віку (продіагностувати 2 дітей: хлопчика і дівчинку) та обробити результати.	своєчасність виконання завдання	1	5
		Відповідність дібраних методик меті дослідження	1	
		наявність протоколів дослідження	2	
		Обґрунтованість висновків	1	
	Максимальна кількість балів			20

6.4. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Формою проведення модульного контролю передбачено комбіновану форму його проведення, що включає два блоки:

1. Виконання тестових завдань у кількості 15 штук. Розроблено 4 варіанти тестових завдань. Правильна відповідь студентом / студенткою за кожне завдання тесту оцінюється у 1 бал. Максимальна кількість балів за правильні відповіді завдань тестів – **15 балів**.

2. Вирішення проблемно-пошукового завдання оцінюється у **10 балів** (див. таблицю).

МКР = 25 балів (3 них: 15 балів за тестові завдання і 10 балів за вирішення проблемно-пошукового завдання)

№	Модульна контрольна робота	Критерії оцінювання проблемно-пошукового завдання	Бали
	1-ше практичне завдання (<i>пошук необхідної інформації в психолого-педагогічних дослідженнях, методичній літературі (в паперових носіях та в інтернеті)</i>)	своєчасність виконання завдання 2 б	10
		якість змісту 3 б	
		використання ІКТ 2 б	
		творчий підхід 2 б	
		ініціативність 1 б	
1.	2-ге практичне завдання (<i>запис фрагменту форми навчання з розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку в художньо-мовленнєвій діяльності</i>)	своєчасність виконання завдання 2 б	10
		якість змісту 3 б	
		використання ІКТ 2 б	
		творчий підхід 2 б	
		ініціативність 1 б	
2.	3-тє практичне завдання (<i>технічне оформлення тексту і наочних</i>)	своєчасність виконання завдання 2 б	10
		якість змісту 3 б	

	<i>матеріалів (за необхідності) відповідно до вимог)</i>	використання ІКТ 2 б	
		креативний підхід 2 б	
		ініціативність 1 б	
3.	4-те практичне завдання (<i>аналіз та редагування пропонованого тексту (фрагментів різних видів дитячої діяльності з пріоритетом мовленнєво-ігрової, художньо-мовленнєвої діяльності дошкільників)</i>)	своєчасність виконання завдання 2 б	10
		якість змісту 3 б	
		використання ІКТ 2 б	
		творчий підхід 2 б	
		ініціативність 1 б	
4.	5-те практичне завдання (<i>естетичне оформлення виконаних завдань та збереження необхідної інформації для роботи з дітьми)</i>)	своєчасність виконання завдання 2 б	10
		якість змісту 3 б	
		використання ІКТ 2 б	
		творчий 2 б	
		ініціативність 1 б	

Приклади тестових завдань модульного контролю:

1. Чи правильним є твердження, що метою дошкільної лінгводидактики є розвиток мовної особистості?

- А – так;
- Б – ні.

2. Визначте правильну відповідь: ефективним методом виховання звукової культури мовлення є:

- А) спостереження;
- Б) розмова;
- В) розповідь із звуконаслідуванням.

6.5. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

У кінці шостого семестру проводиться іспит.

Формою проведення семестрового контролю (екзамену) передбачено тест:

1. Виконання тестових завдань у кількості 40 штук. Розроблено 50 варіантів тестових завдань. Правильна відповідь студентом за кожне завдання тесту оцінюється у 1 бал. Максимальна кількість балів за правильні відповіді завдань тестів – 40 балів.

Приклади завдань тесту різної складності:

1. Визначте одну правильну відповідь: бесіда переважно відбувається у формі:

- А) опису подій;
- Б) розмірковувань;
- В) запитань і відповідей.

2. Визначте три правильних відповідей: із пропонованих методів виберіть ті, що сприяють розвитку діалогічного мовлення дітей:

- А) розглядання предметів
- Б) дидактичні ігри
- В) дидактична розповідь
- Г) розмови вихователя з дітьми
- Д) бесіди

3. Доберіть до кожної групи завдань мовленнєвої роботи відповідні складові.

А) Виховання звукової культури мовлення.	1.Розвиток артикуляційного апарату, розвиток дихання й слуху; виховання виразності мовлення
Б) Розвиток словника	2.Засвоєння соціально прийнятих значень слів; активізація словникового запасу
В) Формування граматичної будови мовлення	3.Навчання способам словозміни та словотворення; складання речень різної синтаксичної конструкції

15.Співвіднесіть завдання роботи з розвитку зв'язного мовлення з їх змістом.

А) Оволодіння діалогічним мовленням	1.Спонукає до словесної творчості
Б) Оволодіння монологічним мовленням	2.Доречно відповідати на різні види запитань, звертатися із запитаннями
В) Освоєння різних способів спілкування	3.Виразити свої думки, наміри, бажання

7. Навчально-методична карта дисципліни для студентів денної форми навчання

		3 курс 5 семестр					
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II			
Назва модуля	Методологічні засади, історія становлення та розвитку дошкільної лінгводидактики. Завдання, зміст, засоби, форми, методи та прийоми розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку			Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей			
Кількість балів	97			87			
Лекції	Методологічні засади дошкільної лінгводидактики. Ключові поняття			Сутність і характеристика художньо-мовленнєвої діяльності. Функції художньої літератури. Прояви мовленнєвої творчості			
Теми семінарів та практичних занять	Історичний огляд становлення та розвитку дошк. лінгводидактики	Завдання, зміст, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей	Закономірності, принципи, завдання, зміст роботи з розвитку мовлення дітей	Державний стандарт дошкільної освіти. Зміст і завдання освітнього напрямку «Мовлення дитини»	Форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей	Індивідуальні особливості дітей дошкільного віку в мовленнєвій діяльності	
Самост. робота	5 балів			Завдання, зміст, методи і прийоми роботи з художньою літературою в умовах ЗДО та сім'ї. Розвиток творчих здібностей дітей	Форми організації ХМД. Методика роботи з казкою	Методика роботи з поетичними творами в ЗДО	
Види пот. конпр.	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			
	Аналіз літературних творів для дітей раннього віку. Осередок книги в умовах сім'ї			Аналіз літературних творів для дітей старшого дошкільного віку. Осередок книги в ЗДО			

		3 курс 6 семестр																															
Модулі		Змістовий модуль III					Змістовий модуль IV																										
Назва модуля		Методика розвитку мовлення дітей раннього і молодшого дошкільного віку в інтегрованому просторі різних видів дитячої діяльності					Методика розвитку мовлення дітей п'ятого-шостого років життя в інтегрованому просторі різних видів дитячої діяльності																										
Кількість балів		120					146																										
Лекції		Становлення мовлення дітей від народження до 3 років життя		Характеристика мовлення і методика розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку																													
Теми семінарів і практичних занять		Становлення мовлення дітей від народження до року життя		Методика розвитку мовлення дітей другого-третього років життя		Характеристика мовлення і методика розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку		Методика розвитку словника та формування граматичної правильності мовлення дітей молодшого дошкільного віку		Методика розвитку зв'язного мовлення дітей молодшого дошкільного віку		Реалізація принципу інтеграції в методиці розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку		Методика читання і розповідання дітям творів художньої літератури		Аналіз художніх творів для дітей молодшого дошкільного віку. Мовленнєві ігри за змістом творів художньої літератури		Методика розвитку слів, формування граматично-правильного мовлення дітей		Методика розвитку діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку		Методика розвитку монолог. мовлення дітей 11 б		Методика розвитку слів, формування граматично-правильного мовлен.		Методика розвитку зв'язного мовлення дітей молодшого дошкільного віку		Методика проведення етичних полілогів за змістом творів художньої літератури з дітьми дошкільного віку Читання і розповідання д.л.		Переказування літературних творів дітьми старшого д.в. дошкільного віку. Аналіз літературних творів для дошкільників		Особливості театрально-мовленнєвої діяльності з дітьми дошкільного віку в закладі дошкільної освіти	
С.р.		5 балів					5 балів																										
Види пот. конгр.		Модульна контрольна робота 3 (25 балів)					Модульна контрольна робота 4-5 (50 балів)																										
Види пот. конгр.		Максимальна кількість балів: 450. Розрахунок коефіцієнта: $450 : 60 = 7,5$ Іспит																															

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах: підручник за ред. А.М. Богуш. Вид. 2-ге, доповнене. К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. 704 с. <http://194.44.152.155/elib/local/sk727623.pdf>
2. Богуш А.М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку: підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш, О.В. Саприкіна. Вид. 2-е. К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. 408 с.
3. Дитина: Освітня програма розвитку дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огневюк, авт.кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна [та ін.]. ; наук. ред. : Г.В. Беленька, М.А. Машовець; Мін. осв. і наук. України, Київ. у-нт ім. Б. Грінченка. К.: Київ, у-н-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
4. Калмикова Л.О. Перспективність і наступність у навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний виміри: навч. метод. пос. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2017. 448 с.
5. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук.ред. Г. В. Беленька, О. А. Половіна, І. В. Кондратець; авт.кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна, К. І. Волинець та ін. К.: ТОВ «АКМЕ ГРУП». 2021. 568 с.
6. Качак Т.Б., Круль Л.М. Дитяча література: навчально-методичний посібник (для студентів спеціальностей «Початкова освіта», «Дошкільна освіта») Івано-Франківськ: Тіповіт, 2014. 236 с.
<http://194.44.152.155/elib/local/909.pdf>
7. Монке О. Світова література для дітей дошкільного віку: морально-ціннісні імперативи : навчальний посібник. Одеса : Чорномор'я, 2018. 214 с.
8. Гавриш Н. В. Технологія літературного проекту: як допомогти дитині відкрити важливі смисли за допомогою художнього твору. *Мистецтво та освіта*. 2018. № 3 (89)
<http://www.artedu.com.ua/index.php/adm/article/view/46>
9. Гавриш Н.В. Колективне сюжетоскладання – ефективний метод розвитку мовленнєво-творчої діяльності дошкільників. *Мистецтво та освіта*. 2019. № 4 (94)
<http://www.artedu.com.ua/index.php/adm/article/view/97>

Додаткова література:

1. Беленька, Г. В. Родинні читання: відновимо добру традицію. *Дошкільне виховання*. 2013. № 2. С. 17–19.
2. Богуш А. М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей в дошкільному навчальному закладі. Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти. А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Котик. К. : Видавничий Дім «Слово», 2006. С. 304.
3. Гаращенко Л. В., С. Г. Кондратюк. Розвиток комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку засобом сучасних книжок-картинок *Педагогічна освіта: теорія і практика* (35). 2021 С. 63-70.
<https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/37113/>
4. Дронова О.О. Дитина у світі книги: педагогічні умови розвитку художньої творчості дошкільників. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». педагогічні науки*. 2016. № 1 (11). С. 69-75 <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2016/1/12.pdf>
5. Кондратець І. В. Рефлексуємо, щоб поліпшити взаємодію з батьками. *Вихователь-методист*. 2020. №3. С. 23–34.
6. Кондратець І. В. Взаємодія з батьками: формування цінностей у дітей засобом художньої літератури. *Молодий вчений* (2(90)). 2021. С. 181-185.
<https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/35748/>
7. Кондратюк С. Г. Нон-фікшн для дітей: що, як, для чого. *Вихователь-методист дошкільного закладу* (12). 2019. с. 19-22.
<https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/32734/>
8. Науменко М. С. Сучасні освітні інструменти у формуванні конкурентоспроможного фахівця дошкільної освіти. *Дидактика: теорія і практика*. 2019. С. 205-207.
9. Пол П., Руссо М. Як виховати читача / пер.з англ. О.Стукала. Київ: ArtHuss. 2020. 264 с.
10. Половіна О. А., Кондратець І. В. Педагогічні технології підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-продуктивної компетентності дітей дошкільного віку. *Освіта ХХІ століття: реалії, виклики, тенденції розвитку: колективна монографія / за наук. ред. проф. Цветкової Ганни. Hameln Germany: Inter GING, 2020. С. 384-444.*
<https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31674/>
11. Чепурний Г. А. Мнемотехніка: технологія ефективного засвоєння інформації в умовах сучасної освіти: навчально-методичний посібник. 2-ге вид.зі змін.та доповн. Тернопіль: Мандрівець. 2017. 2008 с. (Серія «Освітня мнемотехніка»)
12. Хрестоматія дитячої класики (від 2 до 6 років). Київ : Махаон. Україна. 2018. С. 14–44.

Інформаційні ресурси

1. Буктрейлер: як зробити мініфільм про книгу.
<https://naurok.com.ua/post/buktrejler-yak-stvoriti-zi-shkolyarami-mini-film-pro-knigu>
2. Вікові характеристики мовленнєвого розвитку дитини.
<http://krasnokutsk.irc.org.ua/vikovi-harakteristiki-movlennevogo-rozvitku-ditini-14-59-04-21-04-2020/>
3. Державний стандарт дошкільної освіти (нова редакція 2021)
https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
4. Методика розвитку мовлення. Блог педагога.
http://npiatyhorets.blogspot.com/p/blog-page_61.html
5. Сайт «Презентації для дітей: художні тексти»
<http://educat.at.ua/load/chitannja/38>
6. Сайт «Українська казка» <http://kazka.in.ua/>.
7. Сайт yakaboo: електронні дитячі книжки.
<https://www.yakaboo.ua/ua/jelektronnye-knigi/elektronnye-knigi-detskaja-literatura.html>
8. Сайт М.Пономаренко «Усміхнений сонях» <http://mponomarenko.at.ua/>
9. Українська і зарубіжна література.
http://svitliteraturu.com/load/ditjacha_literatura/ukrajinska_ditjacha_literatura/32
10. Як привити любов до книжки.
https://www.youtube.com/watch?v=BqTshrKGXcM&ab_channel=%D0%A5%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%BD%D0%9F%D0%BB%D1%8E%D1%81; <https://suspilne.media/118736-miznarodnij-den-ditacoi-knigi-ak-prisepiti-svoij-ditini-lubov-do-citanna/>; <https://natalka.pp.ua/yak-rozvinuti-lyubov-do-chitannya-u-ditini>